

Høringsnotat - Forslag til ny forskrift om samvær med tilsyn av offentlig oppnevnt tilsynsperson etter barneloven

Innhold

1 Innledning	1
2 Forslag til forskrift med merknader	3
Kapittel 1. Innleiande føresegner	3
§ 1 Virkeområde og formål	3
§ 2 Retten si avgjerd om samvær med tilsyn	4
§ 3 Initiativ til iverksetting fra samværsforeldereren	5
Kapittel 2 Beskytta tilsyn.....	5
§ 4 Beskytta tilsyn	5
§ 5 Barneverntenesta sitt ansvar	6
Kapittel 3 Støtta tilsyn.....	7
§ 6 Støtta tilsyn	7
§ 7 Barne-, ungdoms- og familieetatens ansvar	8
Kapittel 4. Generelle føresegner.....	8
§ 8 Politiattest for tilsynsperson	8
§ 9 Pliktane til tilsynspersonen.....	10
§ 10 Oppfølging hos den myndigheit som har ansvaret for tilsynet.....	11
Kapittel 4. Ikraftsetjing.....	12
§ 11 Ikraftsetjing	12
3 Økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget	12

1 Innledning

Domstolen har adgang til å pålegge det offentlige å oppnevne en tilsynsperson ved samvær med en av foreldrene etter barneloven. Stortinget vedtok 10. juni 2013 endringer i barneloven Prop 85 L (2012-2013) Endringer i barnelova. Barneperspektivet i foreldretvister - se

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/regpubl/prop/2012-2013/prop-85-l-20122013.html?id=720054>

Blant lovendringene var nye regler om samvær med tilsyn. Bakgrunnen for lovendringene var behov for å

- styrke barneperspektivet i disse sakene,

- effektivisere og målrette tilsynsordningen bedre ved blant annet å innføre formkrav til pålegg og krav til begrunnelse,
- følge opp barna og familiene tettere underveis og
- utrede sakene bedre.

Et formål med lovendringen har også vært å bidra til å senke terskelen for å nekte samvær helt. Det er nå innført to ulike former eller nivåer for samvær med tilsyn. Hovedformålet med tilsynet skal være henholdsvis beskyttelse eller støtte:

- Beskyttet tilsyn, der forelder/barn overvåkes under samværet.
- Støttet tilsyn, der det er forsvarlig med mer fleksible løsninger.

Beskyttet tilsyn vil være mest omfattende, og innebærer at barnet og samværsforelder overvåkes under hele samværet. Dette er mest aktuelt i saker der det har vært problematisk knyttet til vold, rus og psykiske lidelser som kan påvirke foreldrefunksjonene, men der forholdene likevel er slik at det er til barnets beste med et begrenset samvær. Timetallet på maksimalt 16 timer per år blir videreført for denne tilsynsformen gjennom forskriften.

Støttet tilsyn er et mindre omfattende tiltak, og kan fastsettes der det ikke er behov for overvåking under hele samværet. Støttet tilsyn vil særlig være aktuelt i saker der foreldrene har så store problemer med å samarbeide at dette svekker foreldrefunksjonene. Det kan også være aktuelt ved kontaktetablering der forelder og barn ikke kjenner hverandre eller har hatt lite kontakt. Det er forutsatt at timetallet for støttet tilsyn utvides til maksimalt 32 timer per år.

Ved lovendringen, den nye bestemmelsen i § 43 a, er det innført flere nye vilkår før retten kan fastsette samvær med tilsyn. Vilrårene forplikter domstolen til å gjøre en mer konkret vurdering av hvorvidt tilsyn er et egnet virkemiddel for å oppnå formålet om beskyttelse/støtte. Det er et nytt og uttrykkelige vilkår at barnets behov skal tale for at det skal være samvær med tilsyn. Det generelle vilkåret om barnets beste i barneloven vil fortsatt gjelde. Samtidig opprettholdes vilkåret etter gjeldende barnelov om at det må foreligge «særlege høve» for at retten kan fastsette samvær under tilsyn med offentlig oppnevnt tilsynsperson. Retten skal fastsette formål, tilsynsform og nødvendige bestemmelser for iverksetting. Videre gjelder det formkrav og begrunnelsesplikt for alle pålegg. Formkrav innebærer at domstolen må gi pålegg i dom, i midlertidig avgjørelse i kjennelse, eller i rettsforlik der saken samtidig heves ved kjennelse.

Den kommunale barneverntjenesten skal få ansvar for oppnevning av tilsynsperson og oppfølging ved beskyttet tilsyn, mens Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) beholder/får ansvaret ved støttet tilsyn. Lovendringen sikrer at den etat med best kompetanse på henholdsvis beskyttelse og støtte oppnevner tilsynspersonen og følger opp familien. Det er videre innført krav om politiattest for tilsynsperson som oppnevnes etter barneloven.

Lovendringen forutsetter at den nærmere regulering av antallet timer for henholdsvis beskyttet tilsyn og støttet tilsyn, krav om politiattest for tilsynsperson og rapporteringsplikt for tilsynet fastsettes i forskrift, jf. barneloven § 43 åttende ledd. Forskriftshjemmelen gir også anledning til å gi bestemmelser om oppfølgingen hos den ansvarlige myndighet. Dette innebærer at forskrift av 7. desember 2006 nr. 1360 om nærare føresegner om oppnemning av tilsynsperson, utøving av tilsynet og godtgjøring blir opphevet og erstattet av en ny forskrift.

Departementet sendte 20.11.2011 på høring forslag til endringer i forskriften av 2006 om samvær med tilsyn. Fastsettelse av disse forskriftsendringene ble etter høringen i 2012 stilt i bero av hensyn til arbeidet med lovendringene. Flere av disse endringene er nå omfattet av forskriftsforslaget.

Nedenfor følger departementets forskriftsutkast med merknader. Forskriftsutkastet er en utfylling av det som allerede er fastsatt i barneloven § 43 a.

2 Forslag til forskrift med merknader

Utkast til forskrift om samvær med tilsyn

Kapittel 1. Innleiande føresegner

§ 1 Virkeområde og formål

Denne forskrifta gjer nærare reglar for samvær med tilsyn av offentlig oppnemnd tilsynsperson fastsett av retten etter barnelova § 43 a.

Forskrifta har til formål å sikre at samvær med tilsyn vil være til barnets beste, og å bidra til ei forsvarlig og effektiv oppnemning av ein tilsynsperson og trygg gjennomføring av tilsynssamværet.

Merknader til § 1

Hjemmelsgrunnlaget for forskriften er barneloven § 43 a åttende ledd.

Første ledd slår fast forskriftens virkeområde. Forskriften her har utfyllende bestemmelser om rettens adgang til å pålegge det offentlige å oppnevne en tilsynsperson ved samvær mellom barn og forelder, og ansvarlig myndighets gjennomføring av tilsynssamværet, i henhold til ny § 43 a i barneloven. Det kreves at både vilkåret om «barnets behov» og «særlege høve» må være oppfylt.

Samvær med tilsyn, både der formålet er beskyttelse og der formålet er støtte, må avgrenses mot ulike former for sakkyndig bistand med sikte på utredning av en foreldretvist etter barneloven. Samvær med tilsyn av offentlig oppnevnt tilsynsperson skal ikke benyttes der det er behov for sakkyndig bistand etter barneloven § 61 første ledd nr. 1 og 3, herunder observasjon av barnet og samværsforelder. Ordningen skal heller ikke brukes der det er behov for å prøve ut en samværsavtale etter barneloven § 61 første ledd nr. 7.

Tilsynsordningen skal videre avgrenses mot oppgaver som kun innebærer det å føre en særskilt kontroll med samværsforelder, eller til å følge opp andre vilkår som retten måtte ha fastsatt med hjemmel i barneloven § 43 tredje ledd første punktum. Tilsynsordningen skal ikke benyttes for å avklare eller kontrollere om samværsforelder er ruspåvirket, tilstrekkelig psykisk stabil eller at det ikke oppbevares våpen eller narkotika i boligen der samværet finner sted. Dersom retten er i tvil om samværsforelderens tilstand og om forholdene i hjemmet er akseptable, må retten enten fastsette at det ikke skal være samvær, eventuelt pålegge at samvær skal finne sted på et annet egnet sted enn i samværsforelders hjem, dersom samvær er til barnets beste. Se nærmere i Ot.prp. 85 (2012-2013) kapittel 8.3.4.3 og i merknader til bestemmelsen.

Andre ledd angir formålet med forskriften som er å sikre barneperspektivet og å bidra til at gjennomføringen av tilsynsordningen blir funksjonell og forsvarlig. Forskriften skal videre bidra til at

retten foretar en konkret vurdering av om tilsynssamværet i regi av det offentlige er et egnet virkemiddel for å oppnå formålet med tilsynet.

§ 2 Retten si avgjerd om samvær med tilsyn

Retten skal i pålegget fastsetje om det skal være beskytta tilsyn, jf. § 4 eller støtta tilsyn, jf. § 6. Retten si avgjerd om samvær med tilsyn skal grunngjevast, jf. tvisteloven § 19-6. I saker der partane inngår rettsforlik, jf. tvistelova § 19-11, må formålet med og grunngjevinga for tilsynet gå fram av ordskurd. I grunngjevinga skal det gjerast greie for barnet sitt behov, barnet sine synspunkt og høve til foreldra og deira føresetnader.

Retten skal angi dei vilkåra som er naudsynte for gjennomføringa av tilsynet, under dette timetalet og varigheita. Dersom tilsynet skal vare over eitt år, skal dette grunngjevast særskilt.

Før retten tek avgjerd om samvær med tilsyn skal den hente inn ei uttale frå ansvarleg myndigheit om pålegget let seg gjennomføre, jf. §§ 5 første stykke og 7 første stykke.

Merknader til § 2

Første ledd slår fast rettens plikt til å fastsette tilsynets formål, enten et beskyttet tilsyn eller et støttet tilsyn. Der retten treffer avgjørelse om samvær med tilsyn fastsetter barneloven formkrav og krav til begrunnelse, jf. § 43 a femte ledd. Med formkrav menes at pålegget må gis i dom, i foreløpig avgjørelse ved kjennelse eller i rettsforlik ved kjennelse. For dom og kjennelse følger krav til begrunnelse av tvisteloven § 19-6. Det er forutsatt i lovforarbeidene til endringene i barneloven (Prop 85 L (2012-2013)) at kravet til begrunnelse omfatter en redegjørelse om barnets behov og barnets syn, samt foreldrenes forhold og forutsetninger. Når det gjelder barnets egne synspunkter, vises til lovendring i barneloven § 31 om at også barn yngre enn syv år og som er i stand til å danne seg egne synspunkter skal få informasjon og anledning til å si sin mening. Retten skal gjøre en konkret vurdering av barnets behov her-og-nå for henholdsvis beskyttelse eller støtte. Det skal fremgå av begrunnelsen om behovet for tilsyn under samværet har sammenheng med for eksempel vold, rus, psykiske lidelser, høyt konfliktnivå mellom foreldrene eller at barnet og forelder ikke kjenner hverandre. Retten skal i pålegg også angi varigheten av tilsynssamværet og antall timer. Retten kan gi utfyllende bestemmelser om iverksetting og gjennomføring av tilsynssamværet. Det vil for eksempel ofte være nødvendig å fastsette tid og sted for tilsynet og ta stilling til behovet for transport av barnet i forbindelse med samvær. Dersom samvær med tilsyn avtales i rettsforlik, skal retten i pålegg angi formålet med tilsynet og begrunne tilsynssamværet på samme måte.

Andre ledd regulerer påleggets innhold. Pålegget skal inneholde antall timer samvær med tilsyn per år og varigheten på tilsynssamværet. Et pålegg om samvær med tilsyn skal være tidsavgrenset og bør normalt ikke ha varighet ut over ett år. Samvær med tilsyn ut over ett år kan bare fastsettes unntaksvis, og skal begrunnes særskilt.

I sammenheng med varigheten av pålegget vil det kunne oppstå spørsmål om hva som skal skje etter at tilsynsperioden er utløpt. Det kan være forskjell mellom de to tilsynsformene i denne sammenhengen. Hvis retten har fastsatt at det skal være beskyttet tilsyn, bør den normalt ikke fastsette at det skal være vanlig samvær etter at perioden med tilsyn har utløpt. Det vises til at barnets beste, herunder hensynet til å beskytte barnet, bør bero på en "her og nå"-vurdering av de konkrete forholdene. Dersom dommen er taus om dette, vil det være opp til den forelderen som

ønsker fortsatt samvær å reise ny sak, dersom foreldrene ikke blir enige om en samværsordning. Hvis foreldrene ønsker det, kan det i noen tilfeller være en mulighet at barneverntjenesten bistår, for eksempel bidrar til en begrenset samværsordning med tilsyn som hjelpetiltak. Ved utløpet av perioden for støttet tilsyn, antar departementet at det i mange tilfeller vil være aktuelt med vanlig samvær uten tilsyn eller med privat tilsyn. Også i disse tilfellene vil den respektive ansvarlige myndigheten eller familievernkontoret kunne bistå ved utformingen av en framtidig samværsordning og gi tilbud om hjelp til bedre foreldresamarbeid. Gjennom det gjennomførte tilsynet vil bostedsforelderen i begge tilfeller ha bedre grunnlag for å vurdere om det er til barnets beste å inngå en samværsavtale med den andre forelderen. Det vil være uheldig for barnets oppvekstsituasjon om foreldrene stadig er involvert i unødige nye rettssaker om barnet.

Tredje ledd stiller krav til at retten skal rådføre seg med oppnevnte myndighet om pålegget lar seg gjennomføre i praksis før avgjørelse om samvær med tilsyn tas. Hensikten med forhåndskontakten er å legge til rette for en effektiv iverksetting av pålegget.

§ 3 Initiativ til iverksetting fra samværsforelderen

For å få satt i verk tilsynssamværet, vender den av foreldra som skal ha samværet seg til ansvarleg myndigheit som fastsatt i pålegget.

Merknader til § 3

Den av foreldrene som skal ha samvær henvender seg selv eller via advokat til den ansvarlige myndigheten for å få pålegget iverksatt. Retten skal ikke på eget initiativ sende pålegget direkte til den respektive ansvarlige myndigheten.

Kapittel 2 Beskytta tilsyn

§ 4 Beskytta tilsyn

Beskytta tilsyn skal nyttast der avgrensa samvær er til barnet sitt beste, men omsynet til barnet tilseier at forelder og barn skal ha tilsyn under heile samværet.

Retten kan gi pålegg om beskytta tilsyn med inntil 16 timar per år. Retten skal ta omsyn til barnet sine behov når talet på timar blir fastsett.

Merknader til § 4

Første ledd angir hovedformålet med beskyttet tilsyn under samvær. Beskyttet tilsyn er begrenset til tilfeller der det kun er aktuelt med et sterkt begrenset samvær. Det kan dreie seg om saker der det har vært problematikk knyttet til vold, rus og psykiske lidelser, som kan påvirke omsorgsevnen, men det likevel vil være til barnets beste med et begrenset samvær.

Det skal ikke fastsettes beskyttet tilsynssamvær dersom det ikke er til barnets beste. Samvær med beskyttet tilsyn skal ikke fastsettes der barnet har vært utsatt for eller vitne til alvorlige forhold som vold og overgrep, og det er fare for gjentakelse eller traumatisering av barnet. Beskyttet tilsyn med samvær skal heller ikke fastsettes der barnet og/eller bostedsforelder har vært utsatt for trusler, og det er iverksatt beskyttelsestiltak. Det samme gjelder der det er fare for barnebortføring

Andre ledd angir det maksimale antall timer som kan fastsettes for ett tilsynsår i en sak. Omfanget og varigheten av tilsynssamværet skal fastsettes ut fra barnets behov og begrunnelsen for tilsynet,

og kan ikke overstige 16 timer per år i en sak. Et tilsynsår beregnes i den enkelte sak fra dato for første gjennomførte tilsynssamvær og følger således ikke kalenderåret.

§ 5 Barneverntenesta sitt ansvar

Barneverntenesta i den kommunen der barnet bur fast skal sjå til at det blir oppnemnd tilsynsperson i dei tilfella retten pålegg beskytta samvær etter barnelova § 43 a første stykket, jf. § 43 a tredje stykket første punktum. I tilfelle der barnet ikkje bur fast i Noreg, skal barneverntenesta i den kommunen samværsforelderen bur fast oppnemne tilsynsperson.

Den kommune som har ansvaret etter første ledd kan ved avtale overføre ansvaret til ein annan kommune.

Tilsynet skal utøvast i samsvar med rettens pålegg for samvær med tilsyn, jf. § 2 første og andre stykket.

Tilsynspersonen kan vere ein tilsett i barneverntenesta eller ein som barneverntenesta inngår avtale med. Tilsynspersonen må vere eigna til å utføre det tilsynet som er fastsatt av retten i pålegget.

Merknader til § 5

Første ledd slår fast at det er barneverntjenesten i den kommunen der barnet bor fast som har ansvaret for å oppnevne tilsynsperson til å føre beskyttet tilsyn. I dette ligger også det økonomiske ansvaret. Kommunen der barnet bor fast vil være bostedskommunen til den av foreldrene barnet bor fast hos. Dette innebærer at kommunen der barnet bor vil få kunnskap om barnets situasjon og dermed kunne følge opp barnet også på annen måte dersom det er behov for det.

I henhold til forskriften § 3 skal samværsforelderen be om iverksettelse av pålegget. Barneverntjenesten skal altså ikke ta et selvstendig initiativ til å oppnevne tilsynsperson.

Første ledd andre punktum omfatter barn som ikke bor fast i Norge, men som skal ha samvær her. Av praktiske hensyn vil det i slike tilfeller være den kommunen hvor samværsforelderen er bosatt som har ansvar for tilsynssaken, og som skal betale for dette.

Etter jurisdiksjonsreglene i barneloven § 82 kan samvær i enkelte tilfeller fastsettes av norsk domstol der barnet ikke er bosatt i landet, jf. barneloven § 82 første ledd bokstav a og c og barneloven § 82 andre ledd. Se også ekteskapsloven § 30 b, jf. § 25 a, som innebærer at spørsmål etter barneloven om felles barn på visse vilkår kan dras inn ved behandling av ekteskapsak. Barnelovens jurisdiksjonsregler gjelder i slike tilfeller for spørsmål om samvær mv. I internordiske forhold reguleres jurisdiksjon av Nordisk familierettslig konvensjon om ekteskap, adopsjon og vergemål av 6. februar 1931. Mellom de nordiske land går regler om jurisdiksjon i denne konvensjonen foran reglene i barneloven § 82, jf. lov 19. desember 1969 nr. 75. Konvensjonen regulerer adgangen til å ta med foreldretvist som sidekrav til sak om separasjon/skilsmiss i internordiske forhold. I tilfelle der barnet ikke bor fast i Norge, skal barneverntjenesten i den kommunen samværsforelderen bor fast oppnevne tilsynsperson etter forskriften første ledd første punktum.

Andre ledd åpner for at barneverntjenesten i kommunen der barnet bor fast kan inngå avtale med en annen kommune barnet har tilknytning til, om at ansvaret for tilsynet overføres denne kommunen. Dette kan eksempelvis være kommunen der samværet skal finne sted.

Tredje ledd angir omfanget av barneverntjenestens ansvar for gjennomføring av tilsynssamværet. Det er rettens pålegg som gir rammene for tilsynssamværet, se merknadene til § 2 første ledd. Den kommunale barneverntjenesten kan imidlertid utfylle og presisere pålegget når det er nødvendig for å kunne iverksette tilsynssamværet. Dette gjelder for eksempel fastsetting av sted og tidspunkt for tilsynssamvær.

Fjerde ledd fastsetter at tilsynsperson kan være en ansatt i barneverntjenesten eller en som barneverntjenesten inngår avtale med. Barneverntjenesten må foreta en konkret vurdering av om tilsynspersonen er egnet i henhold til rettens pålegg, formålet med tilsynssamværet og barnets behov. Videre må det legges vekt på hensynet til å unngå rollekonflikt og inhabilitet. Forvaltningsloven gjelder for øvrig for ansvarlig myndighet, og omfatter blant annet regler om taushetsplikt, som også gjelder for eksterne tilsynspersoner som barneverntjenesten inngår oppdragsavtale med.

Oppnevning av tilsynsperson er en ny type oppgave for barneverntjenesten. Som ledd i denne oppgaven vil barneverntjenesten motta opplysninger om barnet og foreldrene. Opplysningene må behandles på samme måte som andre opplysninger barneverntjenesten mottar. I proposisjonen vises til at oppgaven ikke innebærer at det samtidig skal opprettes en undersøkelsessak etter barnevernloven § 4-3. Dette innebærer at det ikke automatisk skal opprettes undersøkelsessak. Barneverntjenesten må foreta en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle av om vilkårene etter barnevernloven § 4-3 er til stede. Barneverntjenesten kan derfor etter en konkret vurdering i den enkelte sak finne at det er grunn til å opprette en undersøkelsessak på bakgrunn av opplysningene barneverntjenesten er gjort kjent med i forbindelse med pålegget.

Kapittel 3 Støtta tilsyn

§ 6 Støtta tilsyn

Støtta tilsyn kan nyttast der det er til barnet sitt beste, men barnet treng støtte ved samvær eller samværsforelderens har behov for støtte og vegleiing ved samvær.

Retten kan gi pålegg om støtta tilsyn med inntil 32 timer per år. Retten skal ta omsyn til barnet sine behov når talet på timar blir fastsett.

Merknader til § 6

Også etter § 6 er det et vilkår at retten finner at samværet er til barnets beste. *Første ledd* angir formålet med støttet tilsyn, som er å gi barnet og/eller samværsforelderens støtte og veiledning under samværet. Støttet tilsyn er et mindre omfattende tiltak enn beskyttet tilsyn, som kan fastsettes der det ikke er behov for overvåkning under hele samværet. Støttet tilsyn vil særlig være aktuelt i saker der foreldrene har så store samarbeidsproblemer at dette svekker foreldrenes omsorgs- og samværsevne og ved kontaktetablering i saker der foreldre og barn ikke kjenner hverandre. I sistnevnte tilfelle kan det være aktuelt å benytte en tilsynsperson som er kjent for barnet. Tanken med støttet tilsyn er at det kan skje en gradvis overgang til samvær med privat tilsynsperson eller samvær uten tilsyn.

Andre ledd fastslår det maksimale antall timer som kan fastsettes for ett tilsynsår i en sak. Tilsynssamværet skal fastsettes ut fra barnets behov og begrunnelsen for tilsynet, og kan ikke overstige 32 timer per år i en sak. Et tilsynsår beregnes i den enkelte sak fra dato for første gjennomførte tilsynssamvær og følger således ikke kalenderåret.

§ 7 Barne-, ungdoms- og familieetatens ansvar

Barne-, ungdoms- og familieetaten ved regionkontoret har ansvar for å oppnemne tilsynsperson ved støtta samvær, i dei tilfella retten pålegg det etter barnelova § 43 a tredje stykket andre punktum.

Tilsynet skal utøvast i samsvar med rettens pålegg for samvær med tilsyn, jf. § 2 første og andre stykke.

Tilsynspersonen kan vere ein tilsett fagperson ved familievernkontoret eller ein som Barne-, ungdoms- og familieetaten inngår avtale med. Tilsynspersonen må vere eigna til å utføre tilsynet fastsatt av retten i pålegget, og vere eigna ut frå ei vurdering av barnet sine behov.

Merknader til § 7

Første ledd angir hvilken myndighet som er ansvarlig ved støttet tilsyn. Departementets myndighet til å oppnevne tilsynsperson for støttet tilsyn, jf. barneloven § 43 a tredje ledd andre punktum blir i forskriften delegert til Barne-, ungdoms og familieetaten (Bufetat) ved regionkontoret. Bufetat foretar oppnevning av tilsynsperson ved støttet tilsyn. Sak om oppnevning av tilsynsperson kan imidlertid forberedes ved et familievernkontor.

Andre ledd angir omfanget av Bufetats ansvar for gjennomføring av tilsynssamværet. Se kommentarer til § 2 første ledd. Bufetat kan utfylle og presisere pålegget når dette er nødvendig for å kunne iverksette tilsynssamværet. Dette gjelder for eksempel fastsetting av sted og tidspunkt for tilsynssamvær.

Det følger av *tredje ledd* at regionkontoret skal peke ut en egnet tilsynsperson som enten er ansatt fagperson ved familievernkontoret eller en som Bufetat inngår avtale med. Bufetat må foreta en konkret vurdering av om tilsynspersonen er egnet i henhold til rettens pålegg, formålet med tilsynssamværet og barnets behov. Forvaltningsloven gjelder for øvrig for ansvarlig myndighet, og omfatter blant annet regler om taushetsplikt, som også gjelder for eksterne tilsynspersoner det inngås avtale med.

Kapittel 4. Generelle føresegner

§ 8 Politiattest for tilsynsperson

Den som skal oppnemnast som tilsynsperson etter barnelova § 43 a skal før oppnemninga leggje fram politiattest som nemnd i politiregisterlova § 39 første ledd.

Person med merknad på attesten etter første stykket skal ikkje ha høve til å vere tilsynsperson.

Den som skal gjere teneste som tilsynsperson skal i annonsetekst eller på annan måte gjerast merksam på at det vert kravd politiattest før tildeling av oppdraget.

Den som får kjennskap til opplysninger gjennom politiattest, pliktar å hindre at uvedkommende får tilgang eller kjennskap til disse. Brot på denne føresegna kan straffast etter straffelova § 121.

Merknader til § 8

Ved lovendring 10. juni 2013 vedtok Stortinget krav om politiattest for offentlig oppnevnt tilsynsperson, jf. barneloven § 43 a sjuende ledd. Tilsynspersonen skal etter lovendringen underlegges samme krav til politiattest som ansatte i barneverntjenesten, jf. barnevernloven § 6-10 første ledd (avgrenset politiattest). Formålet med å kreve politiattest fra tilsynspersoner er å beskytte barn i forbindelse med samvær med tilsyn, og hindre at tilsynspersonen begår overgrep mot barnet. Kravet til politiattest for offentlig oppnevnt tilsynsperson skal gjelde for begge tilsynsformene, det vil si både for beskyttet og støttet tilsyn. Kravene om politiattest samsvarer i hovedsak med tilsvarende bestemmelser om dette i barnevernlovgivningen, opplæringslovgivningen og barnehagelovgivningen, som igjen bygger på politiregisterlovens bestemmelser om barneomsorgsattest. Politiregisterlovens regler om barneomsorgsattest skal skape ensartet praksis på de områdene der det kreves politiattest for personer som har omsorg for eller oppgaver knyttet til barn.

Første ledd regulerer politiattestens innhold og bygger på oppregningen av straffebestemmelser i politiregisterloven § 39 første ledd om avgrenset barneomsorgsattest. Politiregisterloven er vedtatt av Stortinget i 2010, og trer i kraft 1. januar 2014. Oppregningen av straffebestemmelser i politiregisterloven § 39 første ledd vil være å anse som en "katalog" over straffebestemmelser, som ikke skal være brutt. De overtredelsene som rammes kan i grove trekk grupperes som følger: narkotikaforbrytelser, menneskehandel, vold i nære relasjoner, vold tekt, ulike former for seksualforbrytelser, blant annet seksuell omgang eller handling med person under 18 år mot vederlag, forsettlig drap og andre handlinger som påfører offeret skade i et visst omfang. Ifølge politiregisterloven § 39 første ledd skal politiattesten vise om han eller hun er siktet, tiltalt, har fått forelegg eller er dømt for brudd på de straffebestemmelsene som er oppregnet.

Andre ledd tar opp virkningen av merknader på politiattesten, som fører til at vedkommende som har merknader på politiattesten ikke kan oppnevnes til oppdraget. Dette følger av lov og forarbeider i forbindelse med innføringen av lovendringen i barneloven, men er likevel presisert i andre ledd. Formålet med kravet om politiattest er å beskytte barnet mot overgrep.

Tredje ledd slår fast at den aktuelle tilsynspersonen skal gjøres oppmerksom på kravet om politiattest forut for en aktuell oppnevning eller oppdrag.

Fjerde ledd regulerer taushetsplikten om opplysninger som fremkommer av politiattestene. Politiregisterloven § 47 inneholder tilsvarende regler om taushetsplikt og reaksjoner på overtredelse av taushetsplikten. Kravene som stilles til taushetsplikt er i samsvar med kravene i barnevernlovgivningen.

Fornytt vandelskontroll er ikke nødvendig å regulere i forskriften, da muligheten til dette allerede fremgår av politiregisterloven § 43. For øvrig reguleres en rekke andre forhold i politiregisterloven og forskriftene til den, blant annet plikt til oppbevaring og makulering av politiattester, jf. politiregisterforskriften § 37-2.

§ 9 Pliktane til tilsynspersonen

Tilsynspersonen skal bidra til å gjennomføre tilsynet i samsvar med pålegget.

Tilsynspersonen skal skrive ein kortfatta rapport om gjennomføringa av tilsynssamværet. Rapporten skal sendes til den myndigheit som har oppnemnd tilsynspersonen.

Tilsynspersonen plikter å stanse samværet dersom det inntreffar særlege alvorlege hendingar under samværet.

Dersom tilsynspersonen blir merksam på høve som tilseiar at gjennomføringa av samværet ikkje er til beste for barnet, skal dette omtalast særskilt i rapporten etter andre stykket.

Merknader til § 9

Etter *første ledd* skal tilsynspersonen legge til rette for samvær i tråd med pålegget og gjeldende regelverk. Hvis tilsynssamværet gjennomføres med ekstern oppdragstaker vil oppdragsavtalen også regulere tilsynspersonens utførelse av oppdraget. Ved beskyttet tilsyn skal tilsynsperson være til stede under hele tilsynssamværet, og tilsynspersonen skal ikke la forelder og barn være alene. Ved støttet tilsyn kan tilsynspersonen ha oppgaver knyttet til veiledning og støtte opp imot samværsforelder og / eller barnet, i tillegg til å være til stede under hele eller deler av samværet. Tidsbruk knyttet til veiledning og samtaler skal gjennomføres innenfor rammen på 32 timer, jf. § 6 andre ledd. Tilsynsperson kan innenfor rammen også i tillegg bidra praktisk med tilretteleggingen av samværet for eksempel med å hente og bringe barnet til og fra samværet. I tillegg kan det være aktuelt at foreldrene benytter seg av familieverntjenestens alminnelige tilbud om veiledning og hjelp til foreldresamarbeid. Tilsynspersonen skal ikke ha oppgaver knyttet til å føre kontroll med samværsforelder.

Det følger av *andre ledd* at tilsynspersonen har rapporteringsplikt til den myndighet som har oppnevnt tilsynspersonen. Dette betyr at rapporten skal sendes barneverntjenesten ved beskyttet tilsyn og til Bufetat ved støttet tilsyn. Rapporten skal være skriftlig og inneholde informasjon om gjennomføringen av samværet, og om eventuelle andre forhold som måtte være fastsatt i pålegget. Rapporten må gi tilstrekkelig informasjon til at den myndighet som har oppnevnt tilsynspersonen kan vurdere om tilsynssamværet utføres i samsvar med pålegget, og om erfaringer fra samværet tilsier at det er behov for annen oppfølging av familien. Det vises til fjerde ledd og § 10.

Tredje ledd omhandler tilsynspersonens plikt til å stanse samværet hvis det oppstår en alvorlig hendelse. Hva som kan sies å utgjøre en alvorlig hendelse må vurderes i det enkelte tilfellet. Å stanse samvær kan for eksempel være aktuelt i tilfeller der det er grunn til å tro at samværsforelder er ruspåvirket eller psykisk ustabil og fremstår som skremmende eller truende. Samvær kan også stanses i situasjoner som kan medføre fare for barnet, for eksempel at det oppbevares narkotika eller våpen der samværet finner sted. Tilsynspersonen har opplysningsplikt til den kommunale barneverntjenesten, jf. barnevernloven § 6-4 andre stykket.

Fjerde ledd omhandler situasjoner der tilsynspersonens erfaringer fra samværet med tilsyn tilsier at samvær ikke er til barnets beste. Dette er en presisering av rapporteringsplikten i andre ledd. Slik informasjon er viktig for at den myndigheten som har ansvaret for tilsynet, kommunal barneverntjeneste eller Bufetat, kan følge opp saken videre, jf. forskriften § 10. Retten skal i avgjørelsen av om det skal være samvær med tilsyn ha foretatt en grundig og konkret vurdering av

barnets beste og barnets behov. Tilsynspersonen har derfor ikke som sitt mandat å foreta noen ny vurdering av om samværet er til barnets beste. Rollen som tilsynspersonen må også skilles fra rollen som sakkyndig i foreldretvister om samvær. Det kan likevel oppstå nye omstendigheter som anses uheldig for barnet, men som ikke er av en slik karakter at samværet øyeblikkelig må stanses, jf. § 9 tredje ledd. Det kan dreie seg om en ny og for barnet uheldig utvikling i saken sett i forhold til rettens begrunnelse i pålegget. Dersom det inntreffer slike forhold skal tilsynspersonen gi melding om at samværet etter hans/hennes vurdering anses som uforsvarlig og grunngi dette. Det kan for eksempel være situasjoner der barnet vegrer seg sterkt mot samværet. Tilsynspersonen skal også rapportere dersom samværet etter tilsynspersonens vurdering er til skade eller fare for barnet. Med skade tenkes det på forhold som kan skade barnets helse og utvikling. Rapporten skal være skriftlig og redegjøre for de hendelser og vurderinger tilsynspersonen bygger sin vurdering på.

§ 10 Oppfølging hos den myndighet som har ansvaret for tilsynet

Den myndighet som har ansvaret for tilsynet, jf § 5 og 7, skal gå gjennom og eventuelt følge opp rapporten frå tilsynsperson med nødvendige tiltak.

Dersom ansvarleg myndighet mottar rapport som nemnd i § 9 tredje eller fjerde stykket, skal den orientere bustadsforelder om dette.

Unnlèt samværsforelder å bidra til gjennomføringa av samværet, kan ansvarleg myndighet la saka kvile.

Merknader til § 10

Første ledd slår fast at den myndighet som har ansvar for tilsynet har plikt til å følge opp opplysninger i mottatte rapporter fra tilsynssamværet i den utrekning det er nødvendig. Rapporten etter § 9 skal gi den ansvarlige myndigheten grunnlag for å vurdere om gjennomføringen av tilsynssamværet er i samsvar med pålegget. Kravet om oppfølging fra kommunal barneverntjeneste/Bufetat er innført for å styrke rettssikkerheten for barna. Ansvarlig myndighet skal derfor også følge opp rapportene med de tiltak forholdene gir grunn til å iverksette. I lovforarbeidene (Prop 85 L 2012-2013) om endringer i barneloven vises til at rapporteringsplikten vil kunne sikre bedre oppfølging av tilsynssaken og for øvrig sikre at familien kan følges opp på andre måter i det offentlige hjelpeapparatet dersom det er behov for det.

Andre ledd omhandler barneverntjenesten eller Bufetats plikter med hensyn til oppfølging av rapporter der samværet har blitt stanset av tilsynspersonen, jf § 9 tredje ledd eller der tilsynspersonen har rapportert om forhold som tilsier at samværet ikke er til barnets beste, jf § 9 fjerde ledd. Bestemmelsen angir at ansvarlig myndighet har plikt til å melde fra til bostedsforelder dersom tilsynspersonen rapporterer om forhold som tilsier at samvær ikke er til beste for barnet. Kommunal barneverntjeneste (for beskyttet tilsyn) og Bufetat (for støttet tilsyn) må i de tilfeller der det er klart at samvær med tilsyn ikke bør gjennomføres, oppfordre bostedsforelder til å ta de nødvendige rettslige skritt for å stanse eller begrense samværet. Bostedsforelder vil i kraft av foreldreansvaret ha krav på opplysninger som gjelder barnet. Det er likevel slik at ansvarlig myndighet har taushetsplikt om opplysninger som direkte gjelder samværsforelderens forhold, noe som kan reise vanskelige avveinings spørsmål, som må vurderes konkret.

Dersom opplysninger i rapporten gir grunn til å tro at barnet blir mishandlet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, har Bufetat plikt til å gi melding til barneverntjenesten, jf. barnevernloven § 6-4. Bufetat har dermed plikt til å gi melding til barneverntjenesten dersom det fremkommer slike opplysninger i rapporter fra støttet tilsyn. Rapporter fra beskyttet tilsynssamvær avgis til barneverntjenesten som oppnevne myndighet. Opplysningene må behandles på samme måte som andre opplysninger barneverntjenesten mottar. Barneverntjenesten har i henhold til barnevernloven kapittel 4 plikt til å følge opp opplysninger som gir grunn til bekymring. Dersom barneverntjenesten gjennom tilsynssamvær får kjennskap til slike forhold, må barneverntjenesten vurdere om det er grunnlag for å opprette undersøkelsessak, jf. barnevernloven § 4-3.

Dersom barneverntjenesten mottar rapport med opplysninger som nevnt i § 9 tredje eller fjerde ledd, må barneverntjenesten vurdere hvilke konsekvenser dette skal få. Barneverntjenestens leder kan fatte et midlertidig akuttvedtak etter barnevernloven § 4-6 annet ledd dersom det er "fare for at et barn kan bli vesentlig skadelidende ved å forbli i hjemmet". Bestemmelsen gjelder også der barnet befinner seg i en akutt faresituasjon i forbindelse med samvær. Barneverntjenesten har likevel ikke myndighet til å beslutte at samværsordningen skal endres eller opphøre. Dersom opplysninger fra tilsynsrapportene gir grunn til å anse at tilsynssamværet er til skade for barnets helse og utvikling, kan dette imidlertid komme i konflikt med barneverntjenestens alminnelige ansvar etter barnevernloven. I slike tilfeller må barneverntjenesten kunne stanse den videre gjennomføringen av pålegget. For så vidt gjelder barneverntjenestens ansvar for øvrig, vises til departementets veileder *Forholdet mellom barnevernloven og barneloven – Barneverntjenestens rolle der foreldrenes konflikter går ut over barnets omsorgssituasjon (Q-1211B)*.

Fjerde ledd åpner for at den ansvarlige myndighet kan stille tilsynssamværet i bero i situasjoner der samværsforelder ikke stiller til avtalt samvær eller på annen måte unnlater å bidra til gjennomføringen. Det kan for eksempel være tilfeller der samværsforelder gjentatte ganger ikke stiller til avtalt samvær uten å melde fra om at han eller hun ikke kan møte, eller unnlater å møte uten gyldig grunn. I slike situasjoner kan hensynet til barnet tilsi at samværet stanses slik at barnet ikke blir utsatt for å møte til samvær som ikke gjennomføres. Dersom partene ønsker at samvær med tilsyn skal gjenopptas/fortsette, bør det avholdes møte mellom partene og ansvarlig myndighet for å avklare situasjonen og mulighetene for å gjennomføre samværet som fastsatt i pålegget.

Kapittel 4. Ikraftsetjing

§ 11 Ikraftsetjing

Denne forskrifta vert sett i kraft 1. januar 2014. Frå same tidspunktet vert forskrift av 7. desember 2006 nr. 1360 om oppnemning av tilsynsperson mv oppheva.

3 Økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget

De økonomiske og administrative konsekvensene av lovforslaget er omtalt i Prop 85 L (2012-2013). Forslaget til forskrift gir utfyllende regler i tråd med lov og forarbeider.